

Jesenné číslo 2020/2021

Náš časopis Netko,

o škole vie všetko!

Jesenné číslo – Netko

1. Novinky na škole

2. Tradície jesene

3. Kuchárka

4. Slovenčinovo

5. Kam na výlet

6. Z histórie nášho mesta

7. Zábava

1. NOVINKY NA ŠKOLE

Najnovšia novinka na našej škole je, že škola nie je. Teda, ako pre koho. Situácia na Slovensku, ale i vo svete, priniesla niekoľko zmien. Od ::::: nás zatvorili a učíme (sa) z domu. Prvý stupeň je ten šťastnejší, ktorý si užíva študentské časy priamo v škole. No i tak dodržiavame pokyny úradov a ministerstiev – pravidelná dezinfekcia priestorov, vetranie, nosenie rúšok, dezinfekcia rúk... Bez svedomitosti Vás, žiakov, rodičov, učiteľov, vychovávateľiek, ale i pána školníka a upratovačiek by sme situáciu zvládali horšie. Preto nezabudnite na ich prácu. Jeden milý úsmev (ktorý nie je cez rúško vidieť, avšak Vaše oči ho prezradia) a pozdrav ich určite poteší.

No chod našej školy sa nezastaví, aj keď by ju zavreli. A prečo? Na našej škole sa vždy niečo zaujímavého deje. Neveríš? Tak šup na našu webovú stránku.

<https://zssturovo.edupage.org/news/>

Aaby sa život na našej škole nezastavil, tomu môžete zabrániť aj VY! Dokonca aj z pohodlia vašej izby, obývačky, kuchyne, možno aj WC (nápadmi!! 😊). Ak máte nápad, ako vylepšiť vyučovanie (zrušenie vyučovania sa ZAMIETA! = nie je možné!!), vymysleli ste spoločenskú hru, z ktorej sa dá niečo naučiť, alebo máte návrh na aktivitu, hoci aj pre celú školu, prostredníctvom internetu...neváhajte a napíšte Vášmu Netkovi! Smartfón, auto, „plajstajšon“, peniažky Vám sľúbiť neviem, ale odmena Vás neminie! 😊

Kontakt na Netka: netkosturovo@gmail.com

2. TRADÍCIE JESENE

„Ak je október veľmi zelený, bude potom január hodne studený.“

Slnčné lúče hrejú slabšie, vzduch je chladnejší a svetlo sa stráca rýchlejšie. Gumáky, čižmy, kabáty, čiapky...povinná výbava. Polia odovzdali svoju úrodu. Posledné práce sú vo vinohradoch. Všetko naznačuje, že JESEŇ je už tu. Možno by ste si to nevšimli ani vy! Keby nebolo školy. Keby... keby... keby... 😊

Priblížme sme si niektoré jesenné zvyky našich predkov, ktoré pretrvávajú dodnes.

V i no bra nie

Koniec leta, september i október sú známe oberaním viniča. Na Slovensku máme viacero vinohradníckych oblastí. Medzi ne patria malokarpatská, južnoslovenská, nitrianska, stredoslovenská, východoslovenská oblasť a Tokaj. Skúste sa opýtať rodičov, starých rodičov, či už počuli o tokajskom víne. Určite áno

Pestovanie viniča je na našom území oblúbené už od dávnych čias. Pestovanie a s ním spojený obchod bol zdrojom príjmov vinohradníkov. Napríklad uhorské vína (vína aj z dnešného Slovenska) sa vyvážali do okolitých krajín aj na západoeurópske kráľovské dvory.

Ak si však myslíte, že to by bolo niečo pre vás, pretože vinič iba zasadíte, rastie sama nakoniec oberáte plody... nie je to „hračka“. Práca vinára vo vinohrade bola a stále aj je veľmi náročná. Znalosti sa dedili (dedia) z generácie na generáciu. Vinič bolo potrebné niekoľkokrát do roka okopať, pohnojiť. Pred zimou sa zakryli pníky zemou, aby nezmrzli, na jar sa museli odkryť a pôdu pokopať. Okolo Mateja (nie okolo vášho kamaráta, ale dňa, keď Matej oslavuje meniny – 24. február) sa začala „rezačka“. Vtedy sa viničné kry museli strihať. Potom sa k pníkom zatĺkali koly, ku ktorým sa kry priviazali. Ešte stále si myslíte, že by ste to zvládli? Dôležitou úlohou bolo vyplieť burinu, postrekovať vinič proti chorobám, upravovať kry. Ani to však nezabezpečovalo úspech. Počasie. Každý vinohradník vedel, že popri všetkých prácach okolo viniča bude dôležité, ako sa zachová príroda. Bohužiaľ, vieme, že dohoda s počasím nie je možná. ☹ To by niekedy pomohlo aj nám. Takže vinárom ostávalo dúfať, že slniečko bude žičiť dozrievaniu.

„Nepriateľom“ viníc v predoberačkovom období boli vtáčí i ľudský škodcovia. Preto bol zvyčajne už na jar zvolený hájnik, ktorý sa prechádzal s brokovnicou a trúbkou medzi viničom. V tomto čase sa tam nikto iní nemal nahádzať.

Nastal čas oberačky. Avšak ešte pred tým sa museli na ňu pripraviť: sudy vyumývané, sírené, lis na hrozno (preš) skontrolovaný, nádoby v prešovni čisté. Na oberačke sa stretla celá rodina – blízka i vzdialená. O zábavu bolo postarané.

Z vinogradov sa hrozno odviezlo do lisovne vozmi. Posledný voz bol vyzdobený a slávnostný sprievod ho odprevadil až k hospodárstvu. Spracovanie bolo v jednotlivých oblastiach odlišné, ale cieľ bol rovnaký. Sladký mušt sa nalial do sudov. Z neho sa stalo mladé víno.

Tak čo? Skúsili by ste prácu vinára, či hájnika? Možno aj vy máte vo svojom okolí nejakú vinicu, či vinára. Spomeňte si, že ich práca nie je jednoduchá a vo víne je veľa práce.

Tradície vo svete

Doposiaľ sme sa venovali prevažne slovenským zvykom a tradíciám. Čo tak pozrieť sa „do sveta“?

V d' a k y v z d a n i e

Zapnete televízor, super americký film, seriál – rodina je spolu, za veľkým stolom plných dobrôt – oslavujú Deň vd'akyvzdania. Vzdávajú vd'aku. Ale komu? A prečo?

Slávnosť Vd'akyvzdania je typická pre Severnú Ameriku. Určite ste už počuli o Indiánoch, pôvodných obyvateľoch Ameriky. Za čo a kto im d'akuje? Boli to

práve oni, ktorí zachránili niekoľkých pútnikov z Anglicka. Pútnici si začali na novej zemi stavať svoje osady. Prekvapila ich však zima, a tak sa takmer

polovica z nich nedožila jari. Indiáni z neďalekej dediny ich zachránili – priniesli im jedlo a kožušiny, ba dokonca aj semená kukurice. Pútnici sa ju naučili pestovať, obchodovať s kožušinami. Nasledujúci rok usporiadali hostinu, na ktorú pozval aj Indiánov. Ďakovali im i Bohu za prežitie.

A ako vyzerá taká oslava? Predovšetkým je to veľká hostina. Podávajú sa tradičné jedlá. Medzi ne patrí pečený moriak, rôzne omáčky, plnky, kandizované vajcia, kukurica, zemiaková kaša, brusnicová omáčka a dyňový koláč. Okolo stola sa stretne celá rodina a povedia si, za čo sú vďační. Neodmysliteľnou súčasťou sviatku je americký futbal. Prečo futbal? Je pripomienkou prvého univerzitného futbalového šampionátu, ktorý sa konal v roku 1876 na Deň vďakyvzdania.

Spomínaný americký sviatok sa oslavuje vo štvrtý novembrový štvrtok.

Kosť želania – vidlicová kosť „priania“ (wishbone) sa vybrala z morky. Dvaja členovia rodiny sa snažia zlomiť na polovicu. Ten komu sa podarí odlomiť si väčšiu časť (kosť v tvare ypsilonu), splní sa mu akékoľvek pranie. Môžete si to vyskúšať aj vy. Potrebujete už len moriaka! 😊

Čo sa týka moriaka...

V roku 1947 „omilostil“ jedného moriaka deň pred slávnostnou hostinou v Bielom dome prezident Harry Truman. Z tohto sa stala tradícia, a tak každoročne aspoň jeden „získa slobodu“ (nie prezident 😊). Prezident B. Obama dal milosť dokonca až dvom moriakom. Tak ako?...Zjesť, či omilostiť? Hmm...?

3. KUCHARKA

Krémová hubová polievka

Potrebujete:

1 téglík smotana na varenie

1ks cibuľa

50g sušené huby

4ks zemiaky

1 strúčik cesnak

trochu maslo

tymian

bobkový
list

soľ

celé čierne korenie

Postup:

1. Huby opláchneme a budeme ich variť 10 minút. Potom ich precedíme. Nadrobno pokrájanú cibuľu osmažíme na masle. Strúčik cesnaku nakrájame na plátky a pridáme ho k cibuli aj s hubami. Tieto suroviny ihneď zalejeme vodou, pridáme korenie a bokový list a osolíme. Dáme k nej tiež niekoľko lístkov tymianu.
2. Zemiaky nakrájame na kocky a po pol hodine varenia polievky ich pridáme k nej. Ako náhle sú zemiaky uvarené polievku dáme nabok zo sporáka a vyberieme z nej väčšinu zemiakov a húb. Prilejeme smotanu a polievku poriadne rozmixujeme. Následne dáme späť huby so zemiakmi, privedieme k varu a odstavíme. Na záver pridáme trošku masla a môžeme ozdobiť tymianom.

Hlavné jedlo – jarmočné menu

K hlavnému jedlu nepotrebujete veľa ingrediencií, ani veľa slov. Recept nájdete na obrázkoch! Už len si vybrať! Dobrú chuť! 😊

Jabíčkový koláčik nie len k čaju

Potrebujete:

Cesto:

40dkg hladká múka

25dkg maslo

½ kypriaci prášok do pečiva

2 PL mlieko

2ks vajce

Plnka:

1 kg jablko

½ vanilínový
cukor

kryštálový cukor (podľa chuti)

mletá škorica (podľa chuti)

Postup:

1. Na doske preosejete múku, rozmrvíte v nej maslo, rozmiešate prášok do pečiva a cukor. Pridáte vajcia a keby bolo cesto tvrdé pridáte 2 lyžice mlieka. Všetky tieto prísady na cesto spracujete a rozdelíte na dva rovnaké diely. Jeden diel vyvaľkáte a prenesiete valčekom na maslom pomastený a múkou vysypaný plech.

2. Na cesto dáte nastrúhané jablká, posypete vanilkovým a kryštálovým cukrom a ešte škoricom.

3. Na jablká dáte druhý diel vyvaľkaného cesta, popicháte vidličkou a dáte upiecť v rozohriatej rúre asi na 200 stupňov, až kým koláč nechytí ružovkastý nádych.

4. Po upečení a vychladnutí posypeme práškovým cukrom a pokrájame.

4. SLOVENČINOVO

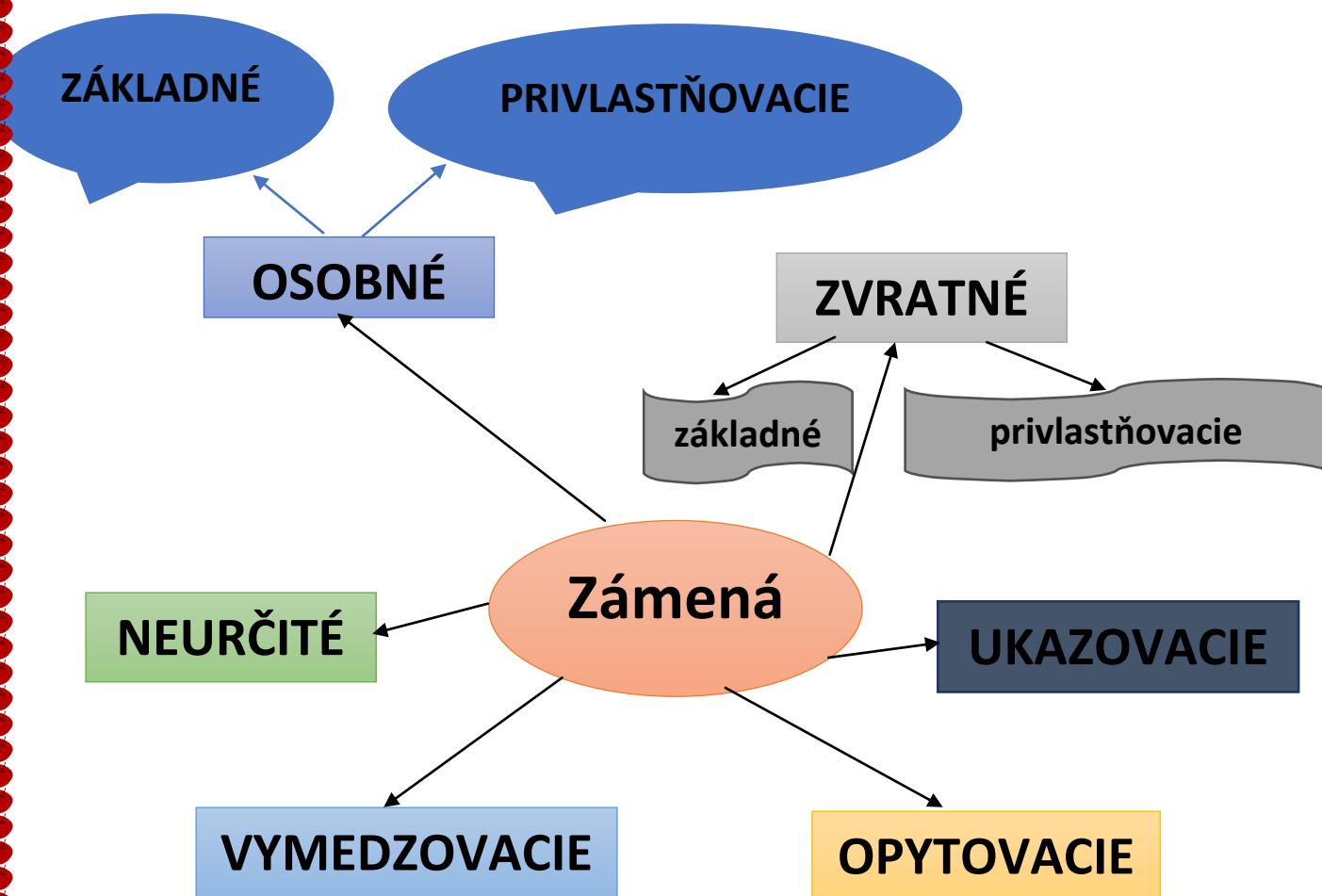

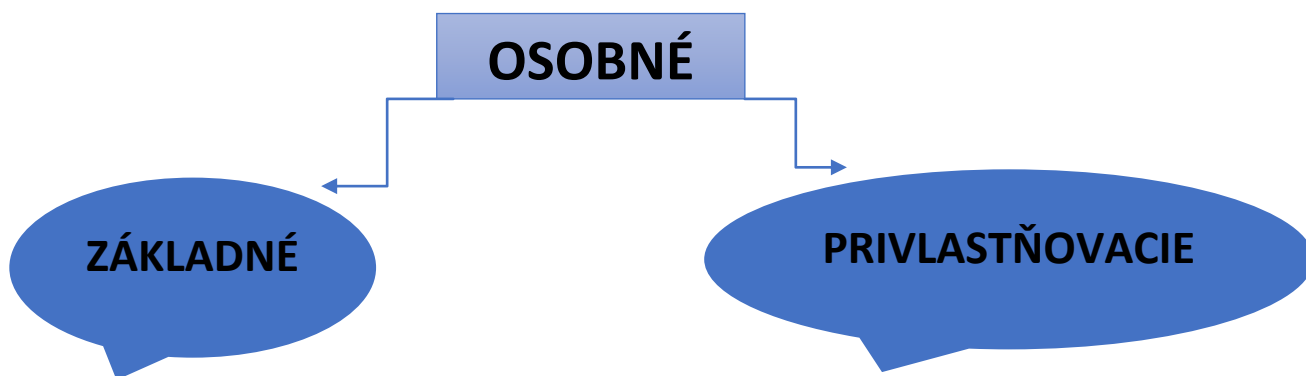
V krajine Slovenčinovo nás čaká ďalší slovný druh – ZÁMENÁ. Aké slová by mohli byť zámená? Ak si rozdelíme slovo ZÁMENÁ = ZA MENÁ. Za menami? Za akými? Zamieňajú niečo? Akú majú úlohu v našom jazyku? Poďme sa na nich pozrieť zblízka.

Zámená, ako sme si už spomenuli, sú slovný druh – ohybný a môže byť vetným členom (o nich si povieme v niektorom nasledujúcom čísle...takže nezabudnite čítať 😊). Keďže je ohybný slovný druh, mení svoj tvar, vieme ho ohýbať = skloňovať.

Áká je ich úloha? Jednoduchá, no zároveň veľmi dôležitá. Zámená NAHRÁDZAJÚ mená. Aké? Podstatné, prídavné mená, niekedy aj číslovky. Tým, že nám ich nahradia, nebudeme stále opakovať tie isté slová. A ako ich spoznáme? Pozrime sa...

Zámená delíme do niekoľkých skupín.

Osobné základné zámená sú:

JA

MY

TY

VY

ON/ONA/ONO

ONI(chlapci; chlapci+dievčatá)/**ONY**(dievčatá)

Ako sme si spomenuli, zámená sú ohybné – takže menia svoj tvar. Preto ich nepoznáme iba v týchto tvaroch. Tie sa však treba naučiť a osvojiť si ich.

<u>N</u>	<u>ja</u>	<u>ty</u>	<u>on</u>	<u>ona</u>	<u>ono</u>	<u>my</u>	<u>vy</u>	<u>oni</u>	<u>ony</u>
G	mňa, ma	teba, t'a	jeho, neho, -ňho, -ň	jej, nej	jeho, neho, -ň	nás	vás	ich, nich	ich, nich
D	mne. mi	tebe, ti	jemu, nemu, mu	jej, nej	jemu, nemu, mu	nám	vám	im, nim	im, nim
A	mňa, ma	teba, t'a	jeho, neho, ho, -ňho, -ň	ju, ňu	jeho, ho, - ň	nás	vás	ich, nich	ich, ne
L	o mne	o tebe	o ňom	o nej	o ňom	o nás	o vás	o nich	o nich
I	mnou	tebou	ním	ňou	ním	nami	vami	nimi	nimi

Ako ich spoznáme vo vete? Ako ich požívame? Tu je krátky „návod“.

Jana pečie koláč.>Ona pečie koláč.

Jana pečie koláč.>ten koláč = on => pečie koho? čo? = Akuzatív

Akuzatív od **ON** = vidím koho? čo? – vidím **HO**

Jana pečie **koláč**. => *Jana ho pečie.*

Bez **sestry** neodídem. > tá sestra = ona => bez koho? čoho? = Genitív

Genitív od **ONA** = bez koho? čoho? – bez **NEJ**

Bez **sestry** neodídem. => *Bez nej neodídem.*

Nehnevaj sa na mňa. – v tejto vete máme zámeno: **MŇA** – hľadáme jeho základný tvar = mňa = **JA**

S vami sa nerozprávam! – v tejto vete máme zámeno **VAMI** – základný tvar = **VY**

Osobné prívlastňovacie zámená sú:

MÔJ – MOJA - MOJE

NÁŠ – NAŠA - NAŠE

TVOJ – TVOJA - TVOJE

VÁŠ – VAŠA - VAŠE

JEHO/JEJ

ICH

	Jednotné číslo - singulár			množné číslo - plurál	
N	môj	moja	moje	moji	moje
G	môjho	mojej	môjho	mojich	mojich
D	môjmu	mojej	môjmu	mojim	mojim
A	môjho, môj	moju	moje	mojich	moje
L	o mojom	o mojej	o mojom	o mojich	o mojich
I	mojím (!!)	mojou	mojím (!!)	mojimi	mojimi

Osobné prívlastňovacie zámená **JEHO/JEJ / ICH** sú nesklonné. Nesklonné = **nemenia svoj tvar!**

Do **jeho** tašky si uložil knihy.(G) V **jeho** taške sa našli kľúče.(L) **Jeho** okuliare sa rozbili.(A)

Avšak POZOR! – Treba rozlišovať osobné základné a osobné prívlastňovacie zámená. Ako?

Jeho som dlho už dlho nevidel. = zámeno = **JEHO**

Jeho taška bola modrá. = zámeno = **JEHO**

- ak je zámeno prívlastňovacie – osobe musíme niečo prívlastniť – niečo musí byť jej/jeho...

Jeho taška.... – taška patrila JEMU – bola JEHO – tu je zámeno jeho = PRIVLASTŇOVACIE

Jeho som dlho ... – koho? čo? som dlho nevidel? – JEHO (nič neprívlastňujeme) – tu je zámeno jeho = ZÁKLADNÉ

Jeho som dlho už dlho nevidel. = zámeno = **JEHO = základné**

Jeho taška bola modrá. = zámeno = **JEHO = prívlastňovacie**

ZVRATNÉ

základné

N	<u>seba (sa)</u>
G	seba / sa
D	sebe / si
A	seba / sa
L	sebe
I	sebou

prívlastňovacie

SVOJ

- skloňujeme podľa vzoru môj

UKAZOVACIE

Predstavme si rozhovor dvoch spolužiakov na chodbe školy (možno to bolo pred pár mesiacmi). „Pozri, to je **TEN** chalan, čo sa mi páči!“ – „Ktorý to je?“...

Ani si to neuvedomujete, ale takéto ukazovacie zámená používame veľmi často. (Veľkou konkurenciou – protivníkom im sú slová „oné“ a „izé“ (☹).)

	Jednotné číslo - singulár			množné číslo - plurál	
	muž. rod	žen. rod	str. rod	muž. rod. živ.	ostatné
N	ten	tá	to	tí	tie
G	toho	tej	toho	tých	tých
D	tomu	tej	tomu	tým	tým
A	toho	tú	to	tých	tie
L	o tom	o tej	o tom	o tých	o tých
I	tým	tou	tým	tými	tými

Ukazovacie zámená, ktoré sú zakončené ako prídavné mená, sa skloňujú podľa vzoru **pekný**. Sú to napríklad zámená **taký, onaký, oný, hentaký, takýto** (taký + to = takýto, takého + to = takéhoto, takému + to = takémuto... v množ. čísle takí+to = takíto, takých + to = takýchto...)

Niektoré ukazovacie zámená sa neskloňujú: **tam, tade, tadiaľ, odtiaľ, vtedy, tak, takto...**

OPYTOVACIE

Opytovacie zámená sú asi najjednoduchšie. Nájdeme ich v opytovacích vetách.

Skloňovanie zámen **Kto, čo**:

kto? koho? komu? koho? o kom? kým? **čo?** čoho? čomu? čo? o čom? čím?

Opytovacie zámená **aký, ktorý, koľký** sa skloňujú podľa vzoru **pekný**, zámeno **čí** podľa vzoru **cudzí**. Viaceré opytovacie zámená sa neskloňujú, napr. **kde, odkiaľ, kedy, prečo, ako...**

NEURČITÉ

Už aj z názvu je zrejmé, že zrejmé nebude nič.

Neurčité zámená: tvoria sa z opytovacích zámen predponami a príponami:

nie- (ne-): **niekto niečo nejaký nejako niečí niekde niekedy**

odniekiaľ, niekoľko...

da-: **dakto dačo dajaký dajako daktorý dačí dakde dakedy dakam...**

voľa-: **voľakto voľačo voľajaký voľajako voľaktorý voľačí voľakde...**

hoci-: **hocikto hocičo hocijaký hocijakjo hocičí hocikde hocikedy**

všeli-: **všelikto všeličo všelijaký všeličí všelikde všelikade ...**

bárs- (bár-): **bárskto bárščo bársaký bársčí bárskde...**

málo-: **málokto, máločo málokde málokedy...**

leda-: **ledakto ledačo ledajaký ledajako ledačí...**

sotva-: **sotvakto sotvačo sotvaaký sotvakde...**

kade-: **kadekto kadečo kadejaký kadejako kadečí...**

kde-: **kdekto kdečo kdejaký kdečí kdekade...**

ponie-: **poniektorý**

-si: **ktosi čosi akýsi akosi ktorýsi čísi kdesi kadesi kamsi odkiaľsi...**

-koľvek: **ktkoľvek čokoľvek akýkoľvek ktorýkoľvek číkoľvek**

kdekoľvek kedykoľvek akokkoľvek odkiaľkoľvek...

Neurčité zámená sa skloňujú presne ako opytovacie zámená. V tých, ktoré sú utvorené príponou, sa skloňuje prvá časť: **ktkoľvek kohokkoľvek komukkoľvek... akýsi akéhosi akémusi o akomsi akýmsi akísi akýchsi...**

VYMEDZOVACIE

Vymedzovacie zámená vyjadrujú:

totožnosť: **ten istý, tenže, taký istý, tamže, tak isto, takisto, takže, toľkože**

odlišnosť: **iný, inakší, inde, inokade, inam, inokedy, inak, inakšie**

úplnosť: **všetok, všetci/všetky, všade, vždy, každý**

neúplnosť: **nikto, nik, nič, nijaký, ničí, žiaden, žiadny, nikde, nikdy, nijako, niktory, nikoľko**

výlučnosť: **sám, samý**

Vymedzovacie zámená, ktoré sa končia ako prídavné mená, sa skloňujú podľa vzorov prídavných mien: **ten istý, taký istý, iný, každý, nijaký, žiadny, niktory, samý** podľa vzoru **pekný**; zámená **inakší, ničí** podľa vzoru **cudzí**

Zámeno **SÁM** znamená samotný, osamotený, jediný, bez cudzej pomoci a v nominatíve má tvary **sám, sama, samo, sami, samy**:

Jedn. číslo

muž. rod:

Žiak to napísal **sám**.

žen. rod:

Sestra prišla **sama**.

stred. rod:

Dieťa ostalo doma **samo**.

Množ. číslo:

muž. rod životný:

Chlapci vyrastali **sami**.

muž. rod neživotný:

Stromy tam rástli **samy**.

žen. rod:

Ženy zvládli prácu **samy**.

stred. rod:

Deti ostali doma **samy**.

Zámeno **samý** vyjadruje prevažujúcu časť skupiny alebo celku (môžeme ho nahradiť slovami iba, len, hlavne, najmä):

Boli tam **samí** chlapci (boli tam len chlapci, najmä chlapci).

Toto zámeno sa skloňuje podľa vzoru pekný a v nominatíve má tvary: **samý, samá, samé, samí, samé**.

V triede boli **samé** dievčatá. = Do triedy chodili len dievčatá, nie chlapci, prípadne skoro všetky dievčatá a len zopár chlapcov.

Dievčatá boli v triede **samy**. = Dievčatá boli v triede bez dozoru, bez pomoci učiteľov.

Tak čo? Hlavu máte dobre zamotanú? Všade vidíte iba zámená? Nezúfajte...Všetko sa budete učiť postupne, niečo aj na stredných školách. No nezabudnite, VÁŠ Netko VÁM pomôže! 😊

Chvilka poézie

Aby sme si trošku oddýchli od teórie – budeme spoznávať básne slovenských autorov. Niektoré Vám budú známe, s inými sa stretnete možno po prvýkrát. Porozmýšľajte, či aj medzi Vami nie je nový/nová poetka slovenskej literatúry.

Ak áno, neváhajte poslať Netkovi svoje práce! 😊

Dámy a páni –

Eudmila Podjavorinská!

Eudmila Podjavorinská: Gajdoš Muro

Drieme Muro, zo sna zíva,

tŕn-tŕn-tŕn...

pekné čosi sa mu sníva,

tŕn-tŕn-tŕn...

že mu myšky-chvostikuľky

samy lezú do papuľky,

tŕn-tŕn-tŕn...

Vonku prší, len sa leje,

tŕn-tŕn-tŕn...

Murka v suchu kožuch hreje,

tŕn-tŕn-tŕn...

Ale zato – buď mu chvála! –

ani chvíľu nezaháľa,

tŕn-tŕn-tŕn...

Ako slýchal od mamičky,

tŕn-tŕn-tŕn...

gajdujte si na gajdičky,

tŕn-tŕn-tŕn...

gajduje si, pieseň spriada

a do piesne figle vkladá,

tŕn-tŕn-tŕn...

Trňové,

vŕbové,

osikové,

rakytové,

to sú všetko

drevá dobré...

tŕn-tŕn-tŕn...

Eudmila Podjavorinská: Pyšný sysel'

Slnko páli, slnko hreje,

na doline žitko zreje,

zreje žitko bohaté –

ako zlatom poliate.

Od včas rána na úvrati

starý sysel' žitko mláti,

veje, nosí pod horu,

kde má dom i komoru.

Nenaorie, nenaseje,

tam naberie kláskov, kde je;

i keď málo úrody,

jemu vždy sa urodí.

„Nech si kto chce robí, žobre,

mne je dobre – mne je dobre:

*keď ožltne klásovie,
mlátim žitko hotové.
Kým sa gazda trápi, morí,
ja len zveziem do komory,
nemám ženy, som len sám,
zlaté žitko, dost' ťa mám!“*

*Zhodil z pleca starosť všetku,
roztiahol sa na prípecku:
„Práce na dnes dost' – ba moc!
Pospime si – dobrú noc!“*

*Vonku slnko páli, hreje,
sysel' sa i zo sna smeje,
spí si sladko – tíš a mier...
Zrazu – šust mu za golier!*

*Skočí sysel' sotva živý,
letí svetom ani divý,
ale jedno predsa vie:
že svoj dom viac neuzrie!*

Ukážky sú z knihy: *Ludmila Podjavorinská: Išli svrčky poza bučky (1986)*
Podľa ukážok vieme ľahko zistiť, že básne sú určené pre tých menších. Ale kto sú to tí menší? Priznajme sa, v každom z nás je ten „menší“. Takéto básne nás razom dostanú do detstva, do obdobia, ktoré bolo plné hier, radosti, pohody, smiechu a lásky. Tak prečo sa nevrátiť? Aj keď len prostredníctvom poézie. A vy, čo ste tí naši menší – VY si užívajte každú chvíľu. Aj keď sa učíte. Nezabúdajte, že raz aj vy budete spomínať. A tie spomienky „stoja za to“!
„Starší“, súhlasíte?..... 😊

5. KAM NA VÝLET ?

„Ideme na výlet.“ – po tejto vete sa väčšina z nás začne tešiť. Sme plní očakávania, plánujeme si každý krok a možno sa necháme len tak viesť náhodou. Ale slovíčko „výlet“ vyvoláva pocit napätia a dobrodružstva. Tak prečo nie? Naša nová rubrika „Kam na výlet“ bude odkrývať tajné aj netajné miesta nielen nášho mesta, ale aj jeho okolia. Opäť sa obraciam na VÁS, milí čitatelia Netka, s prosbou o pomoc. Určite aj vy viete o nejakých zaujímavých miestach, kde ste boli, o ktorých ste počuli. Možno bývate na takom mieste. Neváhajte a napíšte mi. Priblížte a predstavte tieto miesta aj iným. Samozrejme, fotodokumentácia je dôležitá, aby sme sa v týchto časoch mohli na takéto zákutia vybrať aspoň prostredníctvom obrázkov.

Kam by sme sa mohli pozrieť na začiatok? Myslím, že nemusíme chodiť ďaleko. Tie najkrajšie „zákutia“ máme takmer vždy „pod nosom“. Pôjdeme sa pozrieť na miesto, kde ste možno boli aj vy – spolu s našimi turistami! K sútoku Dunaja a Hrona.

Sútok Dunaja a Hrona

Cesta nie je náročná. Dostanete sa tam po hrádzi, ktorá je obnovená. Môžete sa vybrať pešo, na bicykli, kolobežke, korčuliach. A keď nepôjdete sami, o zábavu máte tiež postarané! 😊 Prechádzate popri „starom“ kúpalisku, záhradách rodinných domov, chalúpok a na pravej strane tečie rieka Dunaj. Miesto, kde sa stretávajú rieky Dunaj a Hron je v prvej veľkej zákrute. Tam vedie cesta pomedzi stromy. Musíte mať aj trošku šťastia. Ak je voda vysoká, „zatopí“ aj cestu k sútoku. Ale ak sa tam dostanete, stojí to za to.

Aby ste si vedeli predstaviť, ako to tam vyzerá, ponúkam zopár fotiek. Sledujte pozorne, možno sa na nich nájdete aj VY! Ak máte záujem (a budeme vedieť niekam ísť), pridajte sa k našim turistom! 😊

6. Z HISTÓRIE NÁŠHO MESTA

„Nech sa páči, pristúpte! Kúpte si košický med!“ „Podťe, podťe! Ochutnajte husacinku, kačacinku s čerstvým chlebíkom!“ „One – two – three – FIRE!“

Tak čo, milí čitatelia? Už viete, o čom bude nasledujúci článok? ... Áno! O jarmoku! O nie hocijakom jarmoku, ale o tom našom. Keďže tento rok (určite viete) bol zrušený ☹️ z dôvodu epidemiologickej situácie (pre vírusu). Prenesme sa spolu do minulosti a navštívme jarmok Šimona a Júdy.

Jarmok Šimona a Júdy

Jeseň, lístie, sychravé počasie. No na začiatok októbra sa teší väčšina z nás. Je to čas jarmoku. Vôňa jedla sa šíri celým námestím, medovníky, trdelníky, pečené gaštany, stánky remeselníkov sú „rozprávku pre oči“, hudba, vrava ľudí, balóny, hračky, kabáty, kožušiny, ponožky, čiapky, šály, tlačienica v dave, kolotoče...Prepáčte, asi som sa nechala uniesť... 😊 Ale toto všetko k jarmoku neodmysliteľne patrí. A nie sme ani ďaleko od minulosti.

Tak ako sa tradícia jarmoku začala? Nech sa páči, vstúpte!

História jarmoku siaha až do nepamäti. Veď základom každého jarmoku je, aby predávajúci svoje produkty predal a kupujúci ich kúpil. Čiže išlo, a aj ide, o obchod.

Veľký jarmok sa pravidelne konal v susedskom kráľovskom meste – v Ostrihome. Avšak po vpáde Tatárov stratili svoj význam. V článku Ferenc Kollányiho, ktorý bol vydaný koncom 19. storočia, sa píše o „parkanskom“

jarmoku. „Čo stratil Ostrihom, získal – aspoň čiastočne – ináč málo významný Parkan, respektíve Kakath, ako sa toho času ešte volal. Hoci tam neprenikol prepych palácov starobylého mesta..., ale každým rokom raz akoby sa tam medzi chudobné chatrče osady preniesol ruch trhu a trma-vrma kupcov starobylého Ostrihomu.“ Bol to však skôr akýsi trh (nebol taký veľký).

Po vpáde Turkov získal jarmok svoj význam. Turci dokonca chceli, aby sa jarmok konal každý týždeň. Ale nemyslite si, že jarmok vyzeral tak isto, ako dnes. Iba stánky, predajcovia, kupujúci. Bez kolotočov. Týmto nápadom plánovali „rozhýbať ekonomiku“. 17. storočie však prinieslo zmenu pomerov, a tak sa konanie jarmokov obmedzilo, niektoré aj zanikli.

V 20. rokoch 18. storočia sa trhový život opäť dostával do Parkanu. To si všimol aj ostrihomský arcibiskup, ktorý sa usiloval o získanie tržného práva pre Parkan. Prečo ostrihomský arcibiskup? Odpoveď je jednoduchá – ak by osada Parkan dostala tržné právo, mohol by od nej vyberať poplatky. O Parkane hovoril ako o predmestí Ostrihomu, nie samostatnej osady. Prečo? Báł sa! Čoho sa mohol báť taký arcibiskup? Pravdepodobne mal strach, že parkanské jarmoky by mohli konkurovať, ba dokonca zatieniť tie ostrihomské.

Cisár Karol III. žiadosti vyhovel. V donačnej (darovacej) listine zo 6. augusta 1724 sa hovorí o 4 jarmokoch. Prvý sa mal byť na deň svätého Juraja Martýra, druhý na deň svätého Bartolomeja apoštola, tretí na deň apoštolov svätého Šimona a Júdy a štvrtý na deň svätej Lucie. Tak čo poviete? To by ste sa „nakolotočovali“. A k tomu by sa ešte prázdniny zišli. 😊

Najväčší jarmok bol na Šimona a Júdu – 28. októbra. Týždeň pred tým sa uskutočnili tradičné obaračkové slávnosti vo vinohradníckych oblastiach. Jarmok sa konal v priestore okolo kostola. Predávali sa sakrálne (posvätné)

predmety, perníky, kožušiny. Svoje „umenie“ priniesli aj krajčíri, čižmárski majstri a mnoho iných remeselníkov. Samozrejme jarmok bez jedla ani nie je jarmokom. Gazdovské stany len tak rozvoniavali. Všade naokolo boli cirkusanti. Ozývali sa hlasy obchodníkov: „Neslýchaná lacnota!“, „Tu je sladký turecký med!“, „Dnes iba za peniaze, zajtra zdarma!“, „Tu je teplo, moje je najteplejšie!“, „Ludia, poďte sem, rozhadzujem tovar!“, „Došli i čistokrvné, čistotné psy!“...

Koniec jarmoku sa zavřil na deň svätého Imricha. Trhy boli spojené s bratislavskými michalskými trhmi. Kupci prichádzali na lodiach po Dunaji. Povestné trhy boli známe nielen v celej Európe – prichádzali sem kupci a obchodníci aj z blízkeho Orientu. Avšak toľko jarmokov bolo zbytočných.

Preto sa zachoval iba jeden. Myslím, že viete ktorý. ☺

Dúfam, že sa mi podarilo priblížiť atmosféru jarmoku. Môžete vidieť, že aj keď sa doba mení, základ zostáva rovnaký. Samozrejme, že čas prináša nové veci, poznatky, technológie, no na jarmoku vždy cítiť nádych minulosti a tradičnosti. Preto – ak sa budete o rok (dúfajme) prechádzať medzi stánkami, spomeňte sa článok a prežívajte atmosféru tak, ako ju prežívali naši predkovia! Nie je všetko o kolotočoch. Dôležité je voľno

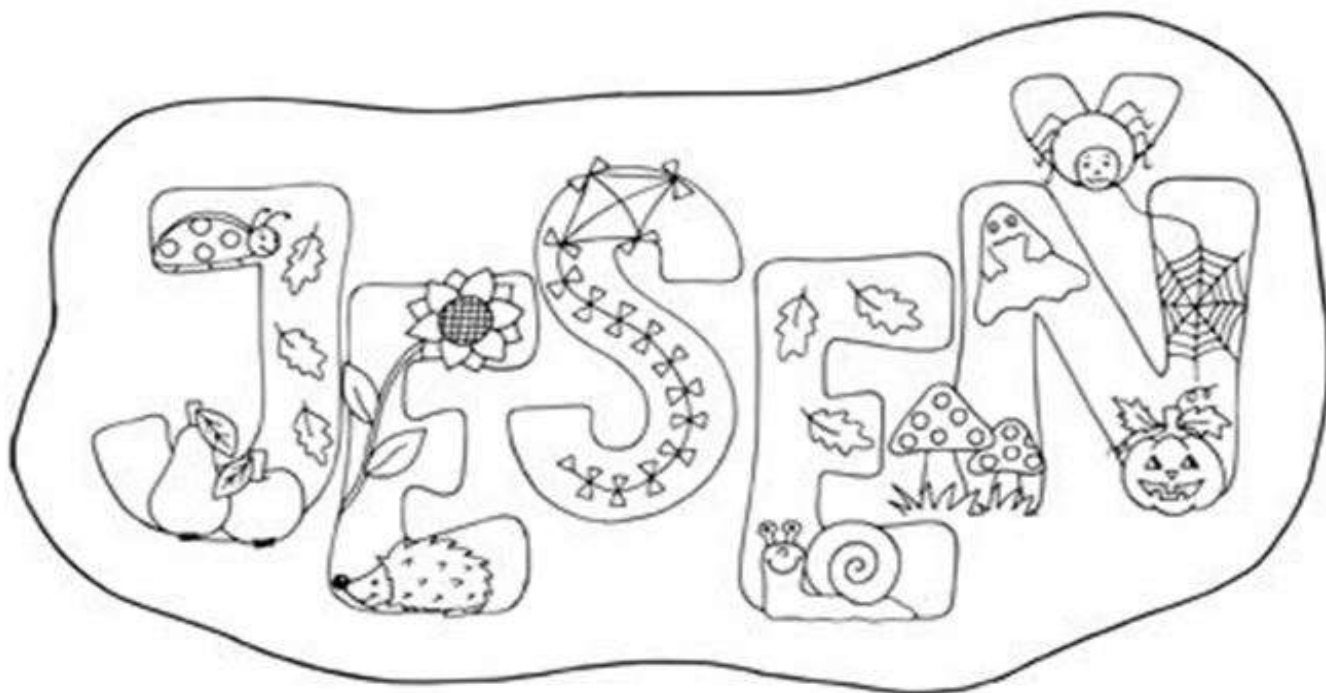
v škole a atmosféra! ☺

7. ZÁBAVA

Hurááá...konečne je tu zábava. Myslím, že si ju zaslúži každý jeden čitateľ.
Farbite, lúštite, zabávajte sa! Stretneme sa v ďalšom vydaní Vášho/ Nášho
NETKA!

—Lina

Neznámy autor: Najčítanejšou knihou na svete sú oči. Je písaná ...*(tajnička)*

V	D	T	E	L	O	C	V	I	Č	Ň	A	Š	D
E	V	T	K	Č	I	N	N	O	S	Ť	R	O	K
Ý	E	S	E	S	M	N	A	I	J	U	P	I	A
A	R	Ú	L	E	R	Z	J	K	L	L	O	Y	K
N	E	B	E	Z	P	E	Č	E	N	S	T	V	O
I	Ň	O	K	A	M	F	T	O	K	Á	I	A	K
Ž	E	J	T	M	A	A	K	Ú	Ž	C	S	D	M
O	R	Ý	R	A	P	K	Á	Č	K	V	I	O	R
T	A	J	O	M	S	T	V	O	C	S	R	A	Á
A	I	N	M	O	K	O	L	I	E	Á	E	Ň	S
B	Č	J	O	K	Í	R	B	I	L	O	K	Y	E
M	A	Ô	B	A	B	I	Č	K	A	Ž	E	H	R
Č	L	Í	I	T	A	K	A	M	P	A	Ň	O	D
Ť	T	U	L	I	P	Á	N	R	Á	D	E	B	A

ADRESÁR BABIČKA BATOŽINA BEDÁR BOHYŇA ČINNOSŤ DOPLNOK DVERE ELEKTROMOBIL FAKTOR
INJEKCIA KAMPAŇ KIOSK KOLIBRÍK MORÁLKA NEBEZPEČENSTVO OKOLIE PALEC RAPKÁČ RULETA
SÁNKA SEZAM SKÚTER SÚBOJ TAJOMSTVO TELOCVIČŇA TLAČIAREŇ TULIPÁN
